

ΟΙ ΝΕΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Μητροπολίτη
Κωνσταντίας-Άμμοχώστου
κ. Βασιλείου

Οί νέοι σήμερα σέ ὅλη τήν Εὐρώπη ζοῦν ἔντονα τά σημεῖα τῆς παρακμῆς τοῦ πνευματικοῦ σκέλους τοῦ πολιτισμοῦ καί βιώνουν τόν ἀγώνα καί τήν ἀγωνία πού συνεπάγεται ἡ παρουσία τόσων προβλημάτων στή ζωή τους. Εἰδικότερα, οἱ νέοι τῆς Πατρίδας μας καί γενικότερα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐπιπρόσθετα πρὸς τά κοινωνικό-πολιτικά προβλήματα, ζοῦν ἔντονα καί τά ποικίλα ἐθνικά προβλήματα, τά ὅποια δημιουργοῦν ἀβεβαιότητα γιά τό μέλλον. Ἐξ ἄλλου, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πάντοτε ἐπιδεικνύει ἐνδιαφέρον γιά τά ἐθνικά καί κοινωνικά προβλήματα, ἰδιαίτερα ὅταν αὐτά ἀπειλοῦν τήν ἐθνική ἀκεραιότητα, τόσο τή γεωγραφική, ὅσο καί τήν πνευματική, γιατί ἡ τύχη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ταυτισμένη μέ τήν τύχη τοῦ ἔθνους.

Σύγχρονα ἐθνικά προβλήματα.

Πράγματι, τό ἑλληνικό ἔθνος ἀντιμετωπίζει σοβαροὺς ἐθνικούς κινδύνους, οἱ ὅποιοι ἀπειλοῦν τήν ἐθνική καί γεωγραφική του ἀκεραιότητα, ἀλλά καί ἐξωτερικές προκλήσεις ἀπὸ ἄλλα πρότυπα ζωῆς, τά ἀμερικανικά καί τά εὐρωπαϊκά, οἱ ὁποῖες ὁδηγοῦν σέ προοδευτική ἐσωτερική διάβρωση τῶν ἀξιῶν ἐκείνων

πού στηρίζαν καί διέσωσαν τή φυσική του ὕπαρξη.

Μία σύντομη ἀναφορά θά μᾶς δώσει πανοραματική θέα τῆς πραγματικῆς διαστάσεως τῶν ἐθνικῶν προβλημάτων. Ἡ 29η Μαΐου εἶναι ἡ θλιβερή ἐπέτειος τῆς πτώσεως τῆς Βασιλεύουσας τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τό 1453. Παρά τήν ἀνάκτηση ὀρισμένων ἐδαφῶν μέ τήν ἐπανάσταση τοῦ 1821 καί τή δημιουργία τοῦ ἑλλαδικοῦ Κράτους, οἱ ἐθνικές καταστροφές συνεχίζουν νά εἶναι στήν ἡμερήσια διάταξη ἀκόμα καί στόν εἰκοστό αἰῶνα.

Δυό ἀπό τίς πλέον ὀδυνηρές εἶναι ἐκεῖνες τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς καί γενοκτονίας τοῦ 1922 καθῶς καί τῆς τουρκικῆς εἰσβολῆς στήν Κύπρο τοῦ 1974. Μέ τήν πρώτη σφαγιάσθηκε καί ἐκδιώχθηκε ὁ ἑλληνικός χριστιανικός πληθυσμός τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καί τῆς Θράκης καί συνεχίσθηκε καί ὀλοκληρώθηκε μέ τή σταδιακή καί συστηματική ἐκδίωξη τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μέ τή δεύτερη ἐκδιώχθηκε ὁ Κυπριακός Ἑλληνισμός ἀπό τίς πατρογονικές του ἐστίες καί καταβάλλεται συστηματική προσπάθεια ἐκτουρκοποιήσεως τῶν χώρων ἐκείνων, ὅπου ἐπί σειρά αἰῶνων ἀναπτύχθηκε ὁ ἑλληνικός πολιτισμός καί ἡ χριστιανική παράδοση.

Τά γεγονότα αὐτά μᾶς ὀδηγοῦν στήν ὀδυνηρή διαπίστωση τῆς συνεχοῦς συρρικνώσεως τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἂν προστεθεῖ μάλιστα καί ὁ βίαιος ξεριζωμός τῶν Ἑλλήνων τῶν χωρῶν τῆς λεκάνης τῆς Μεσογείου. Αὐτές οἱ ἱστορικές διαπιστώσεις φανερώνουν, ὅτι ὁ Μουσουλμανισμός ἐν γένει συνιστᾷ τόν ἐξωτερικό ἐθνικό κίνδυνο, γιατί καθίσταται ἀντιμέτωπος τόσο μέ τίς ἐθνικές ἑλληνικές μας καταβολές, ὅσο καί μέ τή θρησκευτική μας χριστιανική πίστη. Ὁ κίνδυνος τῆς περαιτέρω συρρικνώσεως συνεχίζει νά ἐπικρέμαται ἔνεκα τῶν βλέψεων τῆς Τουρκίας στό χωρὸ τῶν ἑλληνικῶν Νησιῶν τοῦ Αἰγαίου, ἢ τῶν ἐπεκτατικῶν της ἐπιδιώξεων στίς Βαλκανικές χώρες, χρησιμοποιοῦντας προγεφυρώματα τίς

έκει Μουσουλμανικές μειονότητες. Δηλαδή, ακολουθείται ή ίδια πολιτική καί στρατηγική, ή όποία εφαρμόσθηκε γιά τήν Κύπρο, είδαμε δέ τήν Τουρκία νά έγείρει αξιώσεις μειονοτικές γιά τούς Μουσουλμάνους τής Θράκης.

Τής αὐτῆς ὑφῆς εἶναι καί ὁ κίνδυνος πού διατρέχει ὁ ἑλληνισμός τής Βορείου Ἡπείρου, ἔνεκα καί πάλιν τής μισαλλοδοξίας, τοῦ φανατισμοῦ καί τῆς ἔχθρας τῶν Μουσουλμάνων τής Ἀλβανίας ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων τῆς περιοχῆς.

Μεῖζον ἐπίσης ἐθνικό πρόβλημα εἶναι καί αὐτό τῆς Μακεδονίας, ὅπου ἄνθρωποι ἐντελῶς ξένοι πρὸς τήν ἑλληνική πολιτιστική κληρονομιά καί τή χριστιανική παράδοση, ἐπιχειροῦν τήν οἰκειοποίηση ἐθνικῶν ὀνομάτων καί συμβόλων, μέ βλέψεις καί ὀραματισμούς ἐπεκτατικούς σέ βάρος τοῦ ἐθνικοῦ ἑλληνικοῦ χώρου.

Ἐξ ἄλλου, μεταξύ τῶν γενικότερων συγχρόνων ἐθνικῶν προβλημάτων πού πρέπει νά μᾶς ἀπασχολήσουν, εἶναι καί ἡ εὐρωπαϊκή ἐνοποίηση, ὅχι γιατί ἀποτελεῖ ἄμεσο καί φυσικό κίνδυνο πού ἀπειλεῖ τήν ἐθνική μας ἀκεραιότητα, **ἀλλά γιατί ἕνας ἄλλος τρόπος ζωῆς εἰσβάλλει εἰρηνικά στόν ἐθνικό μας χῶρο καί ἀπειλεῖ νά ἀλλοιώσει τίς ἐθνικές καί θρησκευτικές μας ἀρχές καί ἀξίες, ὅπως, ὁ ἀποχριστιανισμός καί ἡ ἐκκοσμίκευση πού παρατηροῦνται στίς Δυτικές χῶρες, ἡ ὑποτίμηση τῆς ἀξίας τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ἡ διάλυση τῆς ἔννοιας τοῦ γάμου καί τῆς οἰκογένειας, ἡ ἀποψίλωση τῆς ἀνθρωπιστικῆς ἀξίας τῆς παιδείας, ἡ κοινωνική ἀνασφάλεια ἔνεκα τῆς μετακινήσεως πολλῶν ξένων ἐργατῶν καί τῆς αὐξήσεως τῆς ἐγκληματικότητας, ἡ ἀνεργία, τό οἰκολογικό πρόβλημα κ.ἄ.**

Οἱ διαπιστώσεις αὐτές δέν σημαίνουν ἔκφραση ἀντιθέσεως πρὸς τήν παρουσία τῆς Κύπρου στήν εὐρωπαϊκή οἰκογένεια. Ἀντίθετα, ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἔχει εὐρύτερη προοπτική θεώ-

ρησης τοῦ “**εὐρωπαϊκοῦ οἴκου**” ἀπὸ ἐκείνη τῆς οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς ἐνοποιήσεως, μέ βάση τήν πολιτιστική καί θρησκευτική κληρονομιά τῆς Εὐρώπης, δηλαδή τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, στόν ὁποῖο ἀνήκουν τόσο ἡ Κύπρος καί ἡ Ἑλλάδα, ὅσο καί οἱ λοιπές ὀρθόδοξες χώρες.

Ὅμως, κατὰ τόν εὐρωπαϊκό μας προσανατολισμό, εἶναι ἀνάγκη, ἀφ’ ἐνός μὲν νά συνειδητοποιηθοῦν οἱ κίνδυνοι ἀλλοιώσεως τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας ἂν ἀφεθοῦμε ἄκριτα στήν ἀποδοχή ὅλων τῶν ἀρνητικῶν στοιχείων τοῦ Δυτικοευρωπαϊκοῦ τρόπου ζωῆς καί ἀφ’ ἑτέρου δέ νά τεθεῖ σέ λειτουργία ὁ μηχανισμός προσλήψεως τῶν θετικῶν δεδομένων τοῦ λοιποῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, ὥστε αὐτά νά ἐνταχθοῦν ὀργανικά στήν ἐλληνική πολιτιστική κληρονομιά.

Ὅρθόδοξη προοπτική.

Θά ἦταν ἐντελῶς ξένο καί ἀντίθετο πρὸς τήν οὐσία τῆς χριστιανικῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἡ καλλιέργεια τῆς μισαλλοδοξίας ἐναντίον ὁποιουδήποτε, ὡς τρόπου ἀντιμετωπίσεως τῶν σύγχρονων ἐθνικῶν μας προβλημάτων. Αὐτό πού προέχει καί προτείνεται ἀπὸ τήν ὀρθόδοξη παράδοση καί ἐμπειρία εἶναι ἡ κατάφαση καί καλλιέργεια ὅλων τῶν ἐθνικῶν καί θρησκευτικῶν ἀξιῶν, ὥστε νά δημιουργηθοῦν μέσα στόν ἐθνικό μας ὀργανισμό τά σώματα ἀντιστάσεως σέ ὅλους τους κινδύνους πού τό ἀπειλοῦν καί τῆς δημιουργικῆς παρουσίας τοῦ στό εὐρωπαϊκό καί παγκόσμιο πνευματικό προσκήνιο.

1. Ἡ παιδεία συνιστᾷ τόν πρῶτο καί ἰδανικότερο τόπο χαλκείσεως τῶν ἀρχῶν, πάνω στίς ὁποῖες δομεῖται τό ἔθνος. Οἱ νέοι πρέπει νά τύχουν μιᾶς τέτοιας παιδείας, ἐλληνικῆς καί ὀρθοδόξου καί πρέπει οἱ ἴδιοι νά ἀξιώσουν αὐτές τίς ἀρχές ἀπὸ τήν ἐθνική παιδεία. Εἶναι ἐντελῶς ἀδιανόητο καί ἀπαράδεκτο γιά τήν ἰδιαί-

τερη πατρίδα μας, ή όποία αντιμετώπιζει άμεσο τόν κίνδυνο του φυσικού έξαφανισμού, νά άπεμπολεϊ από τό άνώτατο πνευματικό ίδρυμα του τόπου, τό Πανεπιστήμιο, τίς έλληνοχριστιανικές αρχές παιδείας καί νά άποκόπτεται ήθελημένα καί προγραμματισμένα από τόν έθνικό κορμό, γιά νά έπιτευχθεϊ ή παραγωγή άχρωμάτιστων έθνικά καί θρησκευτικά άτόμων καί νά άρνεϊται μέ πείσμα νά λειτουργήσει δημιουργικά γιά τό έθνικό μελλοντικό γίγνεσθαι.

Θά εϊμαστε πλέον συνεπείς προς τήν παράδοσή μας καί προς τήν έθνική μας ιστορική εϋθύνη άν, αύτή ή έλληνορθόδοξη παράδοση πού συναντούμε ζωντανή σέ κάθε σημείο του τόπου μας, γινόταν βίωμα τών έλληνοπαίδων τής Κύπρου μέ τήν κατάλληλη παιδεία σέ όλες τίς βαθμίδες καί τά προγράμματα παιδείας, ιδιαιτέρως δέ έάν στό Πανεπιστήμιο λειτουργούσε έδρα μέ αύτό τό άντικείμενο. Άποτελεϊ εϋθύνη όλων τών κοινωνικών φορέων, του Κράτους, τής Έκκλησίας, τών ιδιωτικών πνευματικών Όργανώσεων καί τών γονέων νά αξιώσουν μία έθνική κατά κυριολεξία παιδεία.

2. Ό διακεκριμένος έλληνας συγγραφέας Παναγιώτης Σωτήρχος, έκανε τήν ακόλουθη αξιόλογη διαπίστωση άναφορικά μέ τή σχέση Έκκλησίας καί Έθνους. «Ό Έλληνισμός διεσώθη καί επέζησε όσες φορές βρισκόταν μέσα στην κιβωτό τής Όρθοδοξίας, από τήν όποία τώρα προσπαθοϋν νά τήν απομακρύνουν οί άθεοι μηχανισμοί. Άν μείνουμε μέσα στην παράδοσή μας καί κάτω από τήν πνευματική προστασία τής Όρθοδοξίας, θά ξεπεράσουμε τή σημερινή μεγάλη κρίση καί θά δώσουμε καί πάλι τό παρόν μας μέσα στην ιστορία. Όσο γιά τήν Όρθοδοξία δέν πρόκειται νά χαθεϊ, όσο καί αν πολεμηθεϊ, όσο καί αν προσπαθοϋν νά έξαχρειώσουν τόν Κλήρο. Ό κίνδυνος εϊναι μόνο γιά τό Γένος μας». Ό Έλληνισμός κατόρθωσε νά έπιβιώσει χάρη στους άγώνες καί τίς θυσίες τής Έθναρχούσας Έκκλησίας.

Οί διαπιστώσεις αυτές δέν ἔχουν τόν χαρακτήρα τῆς θριαμβολογίας γιά τό παρελθόν, ἀλλά τῆς ἀμοιβαίας συνειδητοποιήσεως τοῦ χρέους ἔναντι τοῦ Ἑθνους, ἀφ' ἑνός μέν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἡγεσίας, ἀφ' ἑτέρου δέ τῶν Νέων, στούς ὁποίους ὑποθηκεύεται τό μέλλον καί ἡ ἐπιβίωσή του, γιά τή συνέχιση τῆς δημιουργικῆς συννύαξης Ἐκκλησίας καί Ἑθνους.

3. Ἡ οἰκογένεια ἐπίσης ἀποτελεῖ ἐθνικό κεφάλαιο. Μέσα στήν οἰκογενειακή ἐστία γαλουχοῦνται νέοι μέ τίς ἐθνικές καί θρησκευτικές ἀρχές, οἱ ὁποῖες στηρίζουν τήν κοινωνία. Τό χρέος εἶναι ἐπομένως ἀμοιβαῖο, τῆς οἰκογένειας ἔναντι τῆς κοινωνίας καί τῆς κοινωνίας ἔναντι τῆς οἰκογένειας. Ὁ θεσμός τῆς οἰκογένειας διέρχεται κρίση ἔνεκα ἐνδογενῶν καί ἐξωγενῶν παραγόντων, οἰκονομικῶν, θεσμικῶν, προσωπικῶν. Ἐνδείκνυται, ὁ θεσμός τῆς οἰκογένειας νά στηριχθεῖ καί οἱ νέοι νά ἀποκτήσουν, μέ κατάλληλη πληροφόρηση καί παιδεία, συνείδηση τῆς ἀποστολῆς τῆς οἰκογένειας μέσα στήν κοινωνία καί στό ἔθνος γενικότερα.